

STORTINGET

Representantforslag 13 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Dokument 8:13 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken om å nedsette en ny norsk forsvarskommisjon

Til Stortinget

Bakgrunn

En bred forsvarskommisjon har tidligere vært satt ned når norske politikere har hatt behov for en reorientering av sikkerhetspolitikken etter store omveltninger i verden. Det har vært nedsatt fem slike forsvarskommisjoner i Norge. Den første i 1908 for å vurdere forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål som meldte seg idet landet skulle føre en egen utenrikspolitikk. De neste to ble nedsatt henholdsvis i 1920, etter 1. verdenskrig, og i 1946, etter slutten på 2. verdenskrig. Derneft ble det etter Vietnamkrigen og Watergateskandalen, og i 1990 etter Warszawapaktens sammenbrudd, murens fall og Sovjetunionens oppløsning, nedsatt forsvarskommisjoner. Videre har det ved to anledninger, i 1999 og i 2006, blitt utnevnt forsvarspolitiske utvalg. Disse fikk i oppgave å sørge for en bred og åpen dialog om forsvars- og sikkerhetspolitiske utfordringer og gi innspill til arbeid med kommende langtidsplaner.

Forslagsstiller mener verden igjen er inne i en tid med store endringer og stor usikkerhet rundt hva som vil bli framtidens politiske og økonomiske system. Historiske endringer gir behov for å tenke nytt. Særlig fem utviklingstrekk gjør det nødvendig med en ny forsvarskommisjon:

- Multilateralt samarbeid er under press globalt, til fordel for alenegang fra stormaktene. Dette skaper nye utfordringer for småstater som Norge.
- Det er voksende usikkerhet rundt NATOs framtid. Alliansens framtidige relevans er uviss, og tilliten til amerikansk vilje til å garantere europeiske lands sikkerhet er svekket.
- Verden går fra å være dominert av én supermakt til å ha flere stormakter som kjemper om makt. Norge må både forholde seg til et mer autoritært og nasjonalistisk Russland og til Kinas ambisjoner om global innflytelse.
- Den politiske avstanden mellom Norge og USA øker i ulike spørsmål som spenner seg fra handelspolitikk til klimaspørsmål og bistand.
- Klimaendringene kan både skape global ustabilitet og endringer i nordområdene som norsk sikkerhetspolitikk ikke er forberedt på.

Forslagsstiller mener at disse utviklingstrekkene samlet gir grunn til å stoppe opp og invitere til bred debatt om Norges posisjon i det internasjonale samfunnet, slik man har gjort tidligere når det sikkerhetspolitiske bildet har vært i endring eller verdensbegivenhetene har fordret nytenking. Det er også grunn til å diskutere Norges allianser og internasjonale samarbeidspartnere og løfte debatten om et tettere nordisk forsvarssamarbeid.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

endringer i det sikkerhetspolitiske bildet, Norges rolle og forsvarspolitiske endringer som konsekvens av dette.

Stortinget ber regjeringen nedsette en forsvarskommisjon for å invitere til bred offentlig debatt om

3. oktober 2018

Audun Lysbakken